

Skattedirektoratet
firmapost@skatteetaten.no

Oslo 13.03.17

Hørings svar til forslag til ny forskrift til lov om folkeregistrering - punktet hvem som skal regnes for å være bosatt i Norge, skattedirektoratets saksnr 2014/144088

Vi viser til direktoratets høringsbrev av 9. januar med høringsfrist idag. Deler av forslaget dreier seg om regler som har svært stor betydning for flere av menneskene som oppsøker oss for bistand. Vi vil derfor kort kommentere deler av forslaget.

Direktoratet skriver at dette i hovedsak er en teknisk revisjon som ikke innebærer materielle endringer. På enkelte punkter som er sentrale for mange av dem som henvender seg til oss for bistand, er dette helt enkelt ikke tilfellet. Det som nå er sendt på høring, vil forskriftsfeste en praksis som etter vårt syn har vært lovstridig og som har pågått de seneste årene, og som er svært uheldig. Dette er overhode ikke drøftet i direktoratets høringsbrev, og går imot UDIs praksis på området.

Bosatt i Norge.

Konkret dreier dette seg om hvem som regnes som bosatt i Norge. På SEIF har vi de siste par årene mottatt et økende antall henvendelser fra personer som har enten oppholdstillatelse eller bekreftelse på lovlig opphold og rett til å ta arbeid fra utlendingsmyndighetene, men som blir skrevet ut av folkeregisteret og får personnumrene sine deaktivert.

Dette har stor konsekvenser for den det gjelder, og fører til alt fra at skattekort ikke lenger blir utstedt til at man blir utmeldt av alt fra fastlegeordninger til NAV. Kort fortalt er det umulig å fungere normalt i samfunnet uten et personnummer. Vi kan ikke se at det har kommet noen lovendring som skulle tilsi en slik innstramning i praksis som har skjedd, og vi er av den klare oppfatning av myndigheten til å avgjøre hvem som har lovlig opphold i Norge er lagt til utlendingsmyndighetene og ikke folkeregisteret.

Vi ser nå av høringsbrevet at skattedirektoratet nå ønsker å forskriftsfeste denne svært uheldige praksisen, uten noen videre drøfting av temaet. Mange andre tema er drøftet i høringsnotatet, men ikke dette.

Vi vil her vise til side 16 i høringsnotatet hvor det står:

"Kapittel 4

Hvem som skal regnes for å være bosatt i Norge

§ 4-4-1 Lovlig opphold Som bosatt i Norge regnes ikke personer som har oppholdstillatelse i medhold av utlendingsloven §§ 57 og 74."

Svært få har oppholdstillatelse etter § 57, og de få som har det, har kun denne i en avgrenset periode. Men personer med oppholdstillatelse etter § 74, kan ha denne i både ti år og mer. Dette dreier seg ofte om personer som har oppholdt seg lang tid i Norge, i det dette er en tillatelse som gjerne fornyes så lenge forholdene er ustabile i landet den det gjelder opprinnelig kom fra. I løpet av 2015 og 2016 har de opplevd å bli registrert utflyttet av folkeregisteret til tross for nye tillatelser fra UDI.

- Folkeregisteret mot UDI.

UDI er kjent med at folkeregisteret har strammet inn praksis hva angår bostedsregistrering, og at vilkåret om minst seks måneders lovlig opphold praktiseres strengere enn før. Som en direkte følge av dette, og for at personene det gjelder skal forbli folkeregistrert, har UDI endret varigheten av tillatelser etter § 74 fra seks til syv måneder. Vi viser til vedlagte anonymiserte vedtak fra UDI som tydelig viser dette. Der står det blant annet:

"UDI bemerker at varigheten av en tillatelse etter § 74 nå settes til syv måneder for å unngå at utlendingen meldes ut av folkeregisteret (DSF).

UDI bemerker også igjen at en tillatelse etter § 74 er av en kortere varighet enn en ordinær tillatelse, men tillatelsen gir samme muligheter til arbeid, utdanning, helsehjelp og å ta sertifikater, som ordinære tillatelser."

Det er åpenbart slik at myndigheten til å avgjøre dette ligger hos utlendingsmyndighetene og ikke folkeregisteret, og for oss på SEIF er det ganske eiendommelig å se at vi her må bruke UDIs vedtak for å argumentere mot en praksis som åpenbart ikke er intendert av lovgiver. Og vi ser det som grovt at skattedirektoratet her forsøker å innføre en klar innstramning av regelverket, uten noen begrunnelse i høringsnotatet, og stikk i strid med det utlendingsmyndighetene legger til grunn.

- Manglende hjemmel i lov og forarbeider.

Folkeregisterforskriften bygger naturlig nok på folkeregisterloven. Da temaet ikke er drøftet i høringsnotatet til forskriften, er det naturlig å se hen til om dette er nevnt i forarbeidene til ny folkeregisterlov, som pr. nå ikke har trådt i kraft.

Her gis det klart uttrykk for at det kun dreier seg om en kodifisering av gjeldende rett, og at personer som ikke har lovlig opphold, ikke skal folkeregistreres. Fra høringsbrevet om ny lov, Finansdepartementets "Notat - Ny folkeregisterlov, 27.03.2015"¹ Side 45:

"Kapittel 4

Bosatt i Norge

Til § 4-1 Hovedregel om å være bosatt Bestemmelsen viderefører hovedregelen om bostedsregistrering i folkeregisterforskriften § 4-1. Kravet om «lovlig» opphold er inntatt i bestemmelsen som en synliggjøring. Personer som oppholder seg illegalt i landet skal ikke registreres som bosatt, selv om oppholdet overstiger seks måneder. Dette er en kodifisering av gjeldende rett."

Verken loven eller dens forarbeider gir med dette noen indikasjon på hjemmel til at personer med oppholdstillatelse gitt av norske myndigheter ikke skal folkeregistreres.

Derimot gir lovens høringsnotat klart uttrykk for at selv personer som ikke er bosatt, skal ha en form for registrering. Fra notatets side 21:

1 https://www.regjeringen.no/contentassets/4934e13a7bf84cd88430943f96f07f91/horingsnotat_ny_folkeregisterlov_msr.pdf

"Departementet legger til grunn at det skal opprettholdes et system hvor ikke-bosatte personer med en midlertidig tilknytning til Norge, registreres i Folkeregisteret. Et alternativ ville være å la hver enkelt etat selv sørge for registrering av denne persongruppen. Det ville imidlertid vanskeliggjøre samhandling og utveksling av informasjon mellom de forskjellige etatene og brukerne av folkeregisteropplysninger. Det vil også i større grad enn i dag kunne åpne for at en person opptrer med ulike identiteter overfor ulike offentlige myndigheter og private virksomheter."

- Inngripende tiltak krever begrunnelse.

Det å nekte bostedsregistrering er et meget inngripende tiltak fra myndighetenes side. UDI har som vist over lagt til grunn at en tillatelse etter § 74 skal gi samme rettigheter til arbeid, helsehjelp etc, som tillatelser av lengre varighet. Konsekvensen av nektet folkeregistrering er altså at ikke noe av det UDI har lagt til grunn, er tilfellet.

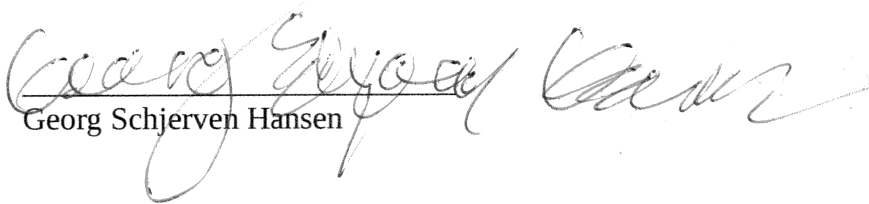
Når skattedirektoratet nå foreslår en forskriftshjemmel med så store negative konsekvenser for de det gjelder, må det i det minste finnes en god begrunnelse for dette. En slik begrunnelse finnes ikke spor av i høringsnotatet. Det er helt enkelt ikke adgang til å fastsette slike inngripende tiltak uten begrunnelse. At folkeregisteret de siste par årene har valgt å ha det som nå er foreslått forskriftsfestet som praksis, er ikke en gyldig begrunnelse i så henseende.

Konsekvensen av at personer med lovlig opphold ikke blir bostedsregistrert er at personene det gjelder ikke har annet valg enn å gå på NAV. Mange av de det gjelder er dessuten barnefamilier, og det er åpenbart at dette har stor negativ betydning for barna i de aktuelle familiene. Barnets beste er heller overhode ikke drøftet i skattedirektoratets høringsnotat, i strid med blant annet Grunnloven § 104.

Vi må derfor anmode skattedirektoratet om å trekke forslaget til § 4-4-1 i forskriften og overlate avgjørelsen av hvem som oppholder seg lovlig i Norge til utlendingsmyndighetene.

Med vennlig hilsen

Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Georg Schjerven Hansen

Vedtak - innvilgelse midlertidig oppholdstillatelse og avslag utlendingspass

Navn: _____ Vedtaksdato: _____
Født dato: _____
Statsborgerskap: Afghanistan
Fødeland: Afghanistan
Ref.nr: _____
Søknad mottatt ved: _____
Søknad mottatt dato: _____
Fødselsnummer: _____

Utlendingsdirektoratet (UDI) innvilger søkeren midlertidig oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 74 første ledd.

UDI avslår søknaden om utlendingspass, se utlendingsloven § 64 annet ledd, jmfør utlendingsforskriften § 12-5.

Tillatelsen gjelder for 7 måneder fra vedtaksdato, se utlendingsforskriften § 15-2 første ledd.

Tillatelsens innhold

Tillatelsen kan fornyes hvis vilkårene etter utlendingsloven §§ 73 og 74 fremdeles foreligger, se utlendingsforskriften § 15-3.

Dersom søknaden om fornyelse blir levert senest 1 måned før tillatelsen utløper, gjelder den eksisterende tillatelsen frem til søknaden om fornyelse er avgjort, se utlendingsforskriften § 15-3.

Tillatelsen gir ikke rett til å besøke andre land som deltar i Schengen-samarbeidet og gir ikke rett til ny innreise om søkeren har reist ut av Norge, se utlendingsloven § 74 og utlendingsforskriften § 15-4.

Tillatelsen gir heller ikke rett til oppholdstillatelse for familiemedlemmer og danner ikke grunnlag for permanent oppholdstillatelse i Norge, se utlendingsforskriften § 15 4.

Tillatelsen gir søkeren rett til å ta arbeid i Norge.

Dersom vernet mot utsendelse etter utlendingsloven § 73 faller bort før utløpet av tillatelsen, kan UDI fatte vedtak om at tillatelsen opphører, se utlendingsforskriften § 15-2 annet ledd.

Norske myndigheter kan tilbakekalle tillatelsen dersom søkeren mot bedre vitende har gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket, eller dersom de øvrige reglene i utlendingsloven § 63 kommer til anvendelse. En utlending uten oppholdstillatelse kan utvises dersom han eller hun overtrer utlendingsloven, se utlendingsloven § 66.

UDI innvilger ikke reisedokument til søkeren etter utlendingsloven § 64, se utlendingsforskriften § 12-5 femte ledd bokstav b.

Tillatelsen kan kalles tilbake dersom søkeren reiser til hjemlandet eller skaffer seg hjemlandet reisedokument

Straff for brudd på norsk lov kan føre til utvisning og forbud mot å reise inn i Norge, se utlendingsloven §§ 67 og 71. Utvisning kan også føre til innmelding i Schengen Informasjonssystem og forbud mot å reise inn i Schengen-området.

Søkeren omfattes ikke av introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere, se introduksjonsloven § 2.

Klagemulighet

Søkeren kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er 3 uker, se forvaltningsloven § 29. Utgangspunktet er at fristen løper fra det tidspunktet meldingen om vedtaket kommer frem til parten, eventuelt da parten fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. Klagen fremsettes overfor UDI, eventuelt via politiet.

Identitet

UDI legger til grunn at identiteten er sannsynliggjort.

Vi viser til identitetsvurderinger i førstegangsvedtaket i saken.

Vi har ikke foretatt noen ny identitetsvurdering under behandlingen av fornyelsessaken.

Søkerens egne opplysninger

UDI viser til sakens dokumenter.

Begrunnelse

Selv om de øvrige vilkårene for å få oppholdstillatelse ikke er oppfylt, kan UDI likevel gi søkeren oppholdstillatelse dersom det foreligger sterke menneskelige hensyn, eller dersom søkeren har særlig tilknytning til Norge, jf. utlendingsloven § 38 første ledd. For å avgjøre om det foreligger sterke menneskelige hensyn, foretar UDI en helhetsvurdering av rimelighetshensynene i saken, jf. utlendingsloven § 38 annet ledd. Ved vurderingen kan UDI blant annet legge vekt på om søkeren er enslig mindreårig uten forsvarlig omsorg ved retur, om det foreligger tvingende helsemessige forhold, sosiale eller humanitære forhold ved retursituasjonen, samt om søkeren har vært offer for menneskehandel.

UDI bemerker at varigheten av en tillatelse etter utlendingsloven § 74 nå settes til syv måneder for å unngå at utlendingen meldes ut av folkeregisteret (DSF).

UDI bemerker også igjen at en tillatelse etter § 74 er av kortere varighet enn en ordinær tillatelse, men tillatelsen gir samme muligheter til arbeid, utdanning, helsehjelp og å ta sertifikater, som ordinære tillatelser. De problemene som presenteres som tilleggsinformasjon i forbindelse med ny søknad om fornyelse er imidlertid ikke begrunnelse for at UDI skal endre sin vurdering av om søkeren skal innvilges en tillatelse etter § 38.

UDI mener at det ikke foreligger sterke menneskelige hensyn i utlendingslovens forstand i denne saken.

UDI mener at søkeren heller ikke har særlig tilknytning til Norge i utlendingslovens forstand.

Ved vurderingen av om søkeren skal få oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38, kan UDI legge vekt på innvandringsregulerende hensyn, se § 38 fjerde ledd. UDI har ikke lagt avgjørende vekt på innvandringsregulerende hensyn i denne saken.

En person som er vernet mot utsendelse etter utlendingsloven § 73 kan få fornyet sin midlertidige oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 74 dersom grunnlaget for første gangs tillatelse fortsatt er til stede, se utlendingsforskriften § 15-3.

Etter vår vurdering er søkeren fremdeles vernet mot utsendelse etter utlendingsloven § 73. Vi viser til at søkeren fremdeles står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff, tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff ved tilbakevending til hjemlandet.

Vilkårene for fornyelse er oppfylt.

Utlendingsdirektoratet

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Du kan på forespørsel få en underskrevet versjon av dette dokumentet.

